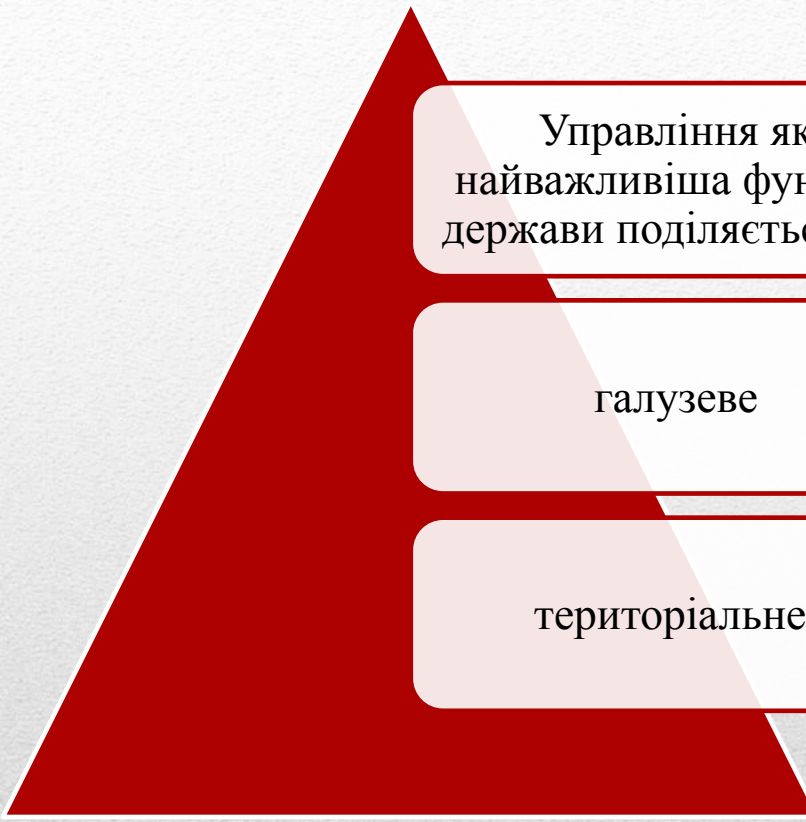

Регіонально- адміністративн ий менеджмент

Управління як
найважливіша функція
держави поділяється на:

галузеве

територіальне.

Територіальне управління спрямоване на успішне виконання функцій територій, які полягають у створенні необхідних умов для розвитку їх господарства з максимально можливого задоволення матеріальних, соціальних, культурних, духовних та інших потреб місцевого населення.

Територіальне управління

Рівні територіального управління

Держава визначає цілі та пріоритети регіональної політики, регулює основні параметри розвитку регіонів за допомогою фінансово-бюджетної, грошово-кредитної, інвестиційної, антимонопольної та митної політики.

Місцеве управління спрямоване на вирішення питань місцевого значення та узгодження галузевих, регіональних і підприємницьких інтересів на рівні адміністративних областей та районів.

Місцеве самоврядування є засобом реалізації інтересів територіальних громад.

Рівні територіального управління

Регіон у національній економіці розглядається як окрема самостійно-господарююча система, що має чітко означені межі своєї території, власні органи управління, матеріальну та фінансову основу і визначається в більшості випадків законодавчими актами держави.

Регіон у національній економіці

- Господарство регіону — багатопланове, структуру якого можна розглядати за такими ознаками: за сферами (виробнича та невиробнича), за галузями цих сфер, за формами власності та управління. За останньою ознакою утворюють місцеве господарство та господарство централізованого підпорядкування.

Господарство регіону

Об'єктом державної регіональної політики є регіон, соціально-економічну сутність якого відображає система суспільних відносин із забезпечення відтворювальних процесів у межах конкретної території. У зв'язку із цим регіоном може бути й спеціальна (вільна) економічна зона та інші законодавчо визначені територіальні утворення.

Об'єкт державної регіональної політики

Економічною основою регіонального відтворення є власність регіону, яка формується в результаті інтеграції різних форм суспільної власності (загальнодержавної, комунальної, колективної, приватної). Регіональна власність складається на двох рівнях.

Перший — загально-регіональний — пов'язаний із розвитком переважно господарських функцій: підтримання збалансованості регіонального відтворення і забезпечення вирішення комплексу конкретних соціально-економічних завдань регіону.

До другого (нижчого) рівня регіональної власності належить комунальна власність населених пунктів різних рангів (сіл, селищ, міст). Основна особливість регіонального відтворювального процесу може бути сформульована як необхідність задоволення двоєдиної функції регіональної економіки.

ЕКОНОМІЧНА ОСНОВА РЕГІОНАЛЬНОГО ВІДТВОРЕННЯ

Головна мета державного управління розвитком регіонів — забезпечити найповніше використання їхнього ресурсного потенціалу шляхом оптимального поєднання інтересів держави і кожного регіону.

Стратегічна мета економіки України — гарантувати стабільність розвитку на базі створення високоефективної соціально-орієнтованої економіки усіх регіонів, яка забезпечить високий рівень життя населення, мотивацію до трудової і підприємницької діяльності, умови рівноправного партнерства у світовому економічному співтоваристві.

управління розвитком регіонів

Економічна самостійність регіону — це об'єктивна необхідність формування нових економічних відносин. Її треба розглядати насамперед як економічний простір для діяльності підприємств у межах певної території на принципах економічної ефективності, економічної доцільності як відносно самостійну соціально-економічну систему відтворення.

Під економічною самостійністю регіону розуміється можливість вирішення питань комплексного економічного та соціального розвитку, що входять до компетенції відповідного рівня територіального управління на правових засадах з використанням фінансових, економічних та матеріально-технічних ресурсів регіону і при цьому самостійно розпоряджатися досягнутими результатами, задовольняти потреби регіону з врахуванням загальнодержавних інтересів.

Економічна самостійність регіону

Важливою умовою економічної самостійності регіону є встановлення прямої залежності його економічних можливостей від ефективності власного господарювання, а також економіки держави.

Неодмінною умовою економічної самостійності є наявність постійних джерел формування фінансово-економічних та матеріально-технічних результатів.

Умови економічної самостійності

- Основою економічної самостійності регіону є його власність насамперед на природні ресурси. Її об'єктом є: земля, природні ресурси, підприємства матеріального виробництва, організація роботи закладів соціальної та духовної сфери (народної освіти, охорони здоров'я, торгівлі, громадського харчування, культури тощо), що розташовані на відповідній території і закріплені Законом України про власність.

Основа економічної самостійності регіону

Встановлення взаємовідносин між регіоном (областю) і державою на основі визнання самостійності економічних інтересів області: незалежність у прийнятті рішень, пов'язаних із задоволенням потреб мешканців, розвиток соціальної сфери, раціональним природокористуванням, розвитком виробничої інфраструктури.

Еквівалентність виробничо-економічних зв'язків між регіоном і розташованими на його території підприємствами та господарськими організаціями. Це означає прийнятність тільки тих виробничо-економічних відносин, які не призводять до економічних збитків і вкладаються у схему самоокупності та самофінансування підприємств і організацій.

В умовах економічної самостійності регіону докорінно змінюється підхід до інвестиційної та виробничої політики — це чітке визначення пріоритетів соціально-економічного розвитку і ранжування потреб у часі і просторі з огляду на власні можливості, джерела фінансування.

Принципи економічної незалежності регіону

Комплексність і системність усіх елементів і структурних рівнів економічного врядування та господарювання області на базі комплексних програм економічного та соціального розвитку, підкріплених розрахунками, що гарантують реальність розроблених заходів і економічні результати.

Чітке розмежування компетенції між різними рівнями територіального управління; побудова моделі самоврядування і самофінансування регіонів різних рангів з наданням максимальних прав низовим регіональним ланкам.

Зацікавленість мешканців регіону у його прискореному соціально-економічному розвитку та залучення їх банківських заощаджень та інвестицій через випуск і розповсюдження акцій.

Безперервне відтворення місцевих ресурсів (земля, ліса, вода) шляхом введення та регулювання плати за ресурси.

Принципи економічної незалежності регіону

у виробничій сфері — забезпечення ефективного розвитку господарства регіону як єдиного цілого, зокрема: участі у вирішенні загальнодержавних завдань з врахуванням місця регіону в загальнодержавному відокремленні праці і специфічних інтересів регіону; ефективного внутрішньорегіонального розподілу праці, спеціалізації і кооперування, комплексування господарства регіону; ефективної сумісної діяльності підприємств у регіоні; сприятливих умов для розміщення і ефективного функціонування виробничих об'єктів; ефективного використання територіального виробничого, науково-технічного і ресурсного потенціалу; ефективного розвитку територіальних виробничо-господарських комплексів; ефективного управління господарством місцевого призначення, координація випуску продукції і надання послуг внутрішньо-регіонального споживання;

у соціальній сфері — задоволення потреб населення у праці і забезпеченість ефективного використання трудового потенціалу регіону; створення умов для відтворення трудового потенціалу регіону; забезпечення ефективного розвитку соціальної інфраструктури задоволення потреб населення продуктами харчування, товарами та послугами; регулювання якісних і кількісних характеристик структур розселення населення на території; підтримка сприятливого для життя, праці і рекреації екологічного середовища; вирішення питань соціальної сфери.

Основні функції регіонального управління:

- Місцеві державні адміністрації — це ланка виконавчої влади в областях, районах, містах Києві та Севастополі. У межах своїх повноважень вони здійснюють виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізують повноваження, делеговані їм відповідними радами. Місцеві державні адміністрації перебувають у системі подвійного підпорядкування. Вони в цілому підзвітні та підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня та відповідним радам (обласним та районним) щодо повноважень, делегованих їм цими радами.

Місцеві державні адміністрації

- Державна регіональна політика являє собою комплекс заходів, що мають забезпечити, з одного боку, унітарність і цілісність української держави як єдиного політичного, соціально-економічного та правового простору, а з другого — збалансованість централізації і децентралізації влади, вирівнювання економічних та соціальних умов розвитку різних регіонів, розвиток міжрегіональних відносин, ефективну реалізацію функцій місцевого самоврядування.

Державна регіональна політика

- Об'єктами державної регіональної політики є соціально-економічні процеси, що відбуваються в адміністративно-територіальних одиницях чи їх сукупностях.
- Суб'єктами державної регіональної політики виступають вищі державні органи, центральні і місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які в межах своєї компетенції забезпечують регіональний соціально-економічний розвиток: Парламент України по наданню Президента України визначає принципи державної регіональної політики та її законодавчі засади; затверджує державні програми і проекти регіонального і місцевого розвитку; Президент України — виступає гарантом прав територіальних громад на місцеве самоврядування.

Державна регіональна політика

- Головна мета державної регіональної політики — створення необхідних організаційно-правових та економічних умов, що надають відносно рівні можливості кожному регіону для повного якісного задоволення матеріальних, культурних і духовних потреб населення, забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку регіонів та територіальних громад на основі їх належного матеріального і фінансового забезпечення, підвищення ефективності функціонування владних структур усіх матеріальних рівнів та розвиток місцевої демократії.

Головна мета державної регіональної політики

Регулятивна функція, що повинна забезпечувати регулювання поведження за допомогою норм, правил, соціального контролю, що стимулює бажане поведження й усунення небажаного. У регіоні регулюється і регламентується різноманітна діяльність по споживанню життєвих благ (комунальних послуг, житла). Нормативна база регулювання життєдіяльності регіону визначається «Законом про місцеве самоврядування в Україні», Статутом регіону, іншими нормативними документами різного рівня і змісту.

Функція відтворення, що повинна забезпечувати наступність культурних норм між поколіннями, соціалізацію. У регіоні відтворюються зразки способу життя, риси регіонального співтовариства, що відрізняють його від інших регіонів. Формується і відтворюється соціокультурне середовище соціокультурний тип особистості мешканця регіону.

Універсальні функції соціального інституту

Інтегративна. Вона повинна забезпечити стабільність суспільства завдяки інтеграції людей, об'єднання їх дії, бажання, відносини. Ця функція у регіоні поєднує співгромадян для спільної діяльності й обміну продуктами діяльності, для забезпечення безпеки і волі. Призначення регіону — сконцентрувати й об'єднати населення на певному просторі для більш ефективної життєдіяльності: економічної, культурної, політичної.

Комунікативна. Вона повинна забезпечити взаємовідносини людей, їх спілкування, взаємозв'язки завдяки визначеній організації їх спільної життєдіяльності.

Універсальні функції соціального інституту

- Регіональна соціалізація може розглядатися як складова частина процесу, під час якого відбуваються відтворення і подальший розвиток суспільних якостей суб'єктів.
- Регіональна соціалізація охоплює процес становлення мешканця як суб'єкта соціальних відносин у регіоні і регіональної діяльності, насамперед шляхом оволодіння особою відповідними знаннями, цінностями, нормами, орієнтаціями, зразками регіональної поведінки.
- Регіональна соціалізація — це не лише засвоєння певних зразків стосунків, знань, але й зміни їх на особисті орієнтири та настанови, внаслідок чого формується регіональна свідомість, позиція, зрілість, тобто певний рівень регіональної культури.
- Регіональна соціалізація — це процес, завдяки якому людина набуває певних міських настанов, цінностей, переконань.

Регіональна соціалізація

Нерозвинута регіональна культура, яка характеризується відсутністю у мешканців інтересу до регіонального життя.

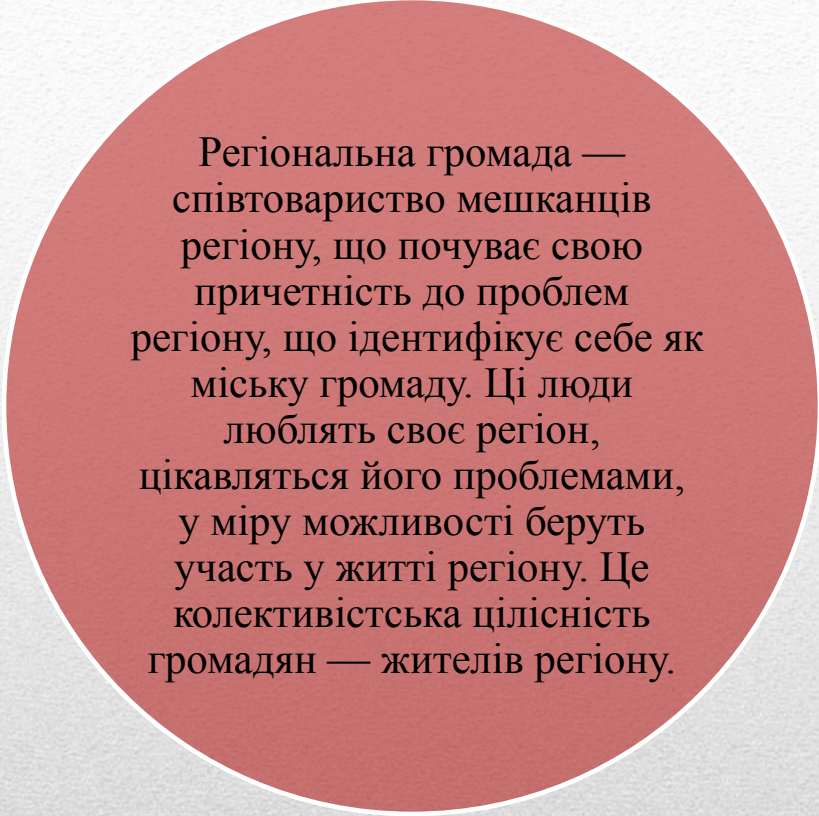
Пасивна, для якої характерна сильна орієнтація на регіональну систему і результати її діяльності, і слабка участь у функціонуванні регіональної системи.

Активістська, для якої притаманна зацікавленість громадян у справах регіону та участь у громадському житті регіону. Для цієї категорії мешканців регіону притаманне не лише пасивне сприйняття того, що їм дає регіональна система, але і прагнення грати активну роль у житті регіону.

Регіональна культура

A large red circle with a white border, containing text. It is positioned in the upper center of the page.

Регіональна громада —
співтовариство мешканців
регіону, що почуває свою
причетність до проблем
регіону, що ідентифікує себе як
міську громаду. Ці люди
люблять своє регіон,
цікавляться його проблемами,
у міру можливості беруть
участь у житті регіону. Це
колективістська цілісність
громадян — жителів регіону.

Регіональна громада

- Під програмою як інструментом регіональної політики розуміється спеціально розроблений перелік завдань (заходів, дій), орієнтованих на повне або часткове вирішення конкретної соціально-економічної проблеми регіонального характеру. Такий перелік може розглядатися як інструмент регіональної політики тільки при дотриманні ряду обов'язкових вимог (умов)

Регіональна програма

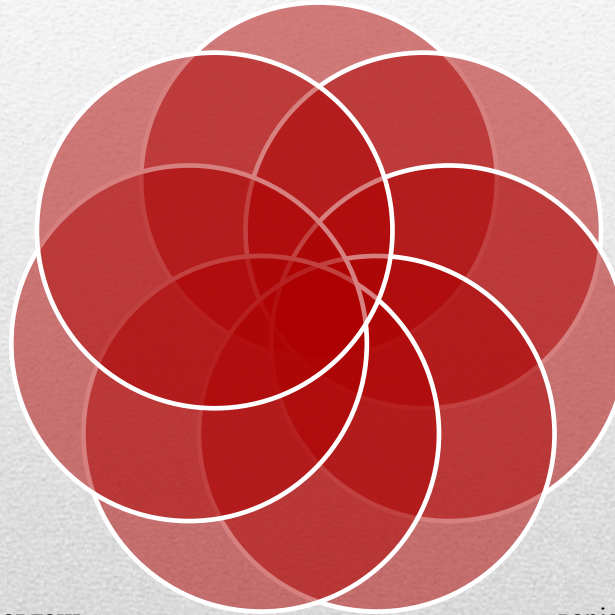

легітимність, що припускає розробку і реалізацію програм відповідно до чинного законодавства;

відповідальність — встановлення прямої і повної відповідальності конкретних осіб і організацій за використання ресурсів, виконання окремих завдань і програми в цілому.

контрольованість — наявність умов для постійного моніторингу результативності і ефективності виконання програмних завдань;

комплексність цілей і завдань — постановка тільки таких цілей і завдань, які можуть бути визначено в кількісних параметрах, що піддаються обліку і контролю;

нормативність програм будь-якого рівня (обласний, муніципальний), що припускає їх затвердження відповідними органами і обов'язковість для виконання всіма сторонами;

реальність — принципова досяжність поставленої мети, наявність відповідних ресурсів, готовність сторін до виконання завдань;

варіативність — наявність декількох варіантів повного або часткового досягнення цілей програми при різних можливостях ресурсного забезпечення;

- Регіональні програми класифікують за наступними ознаками:
- адміністративно-територіальна приналежність;
- функціональна орієнтація;
- зміст поставлених завдань;
- масштабність вирішуваного завдання;
- галузева локалізація тощо.

Класифікація регіональних програм

- Регіональна влада в Україні репрезентована представницькими і виконавчими органами. В науковій літературі не існує єдиної точки зору щодо питання чи є ці інституції органами місцевого самоврядування. Одні автори називають органами місцевого самоврядування тільки сільські, селищні і міські Ради, інші до них відносять усі ради, а самоврядування на обласному рівні називають регіональним самоврядуванням. Так чи інакше, на всі органи поширюється принцип виборності на основі загального голосування; при чому звичайно встановлюється прямий характер голосування, який пов'язується з визнанням статусу територіальної громади.

Регіональна влада в Україні

- Проблеми політико-територіальної організації України отримали розвиток ще в межах зароджуваної української політичної думки (кінець XIX сторіччя) і залишаються досі актуальними. З того часу отримали розвиток три підходи до політико-територіальної організації України: перехід до федеративно-земельного устрою; укрупнення адміністративних утворень із збереженням унітарної форми територіального устрою; збереження існуючого адміністративно-територіального поділу країни з можливим переглядом кордонів деяких областей з точки зору вирівнювання економічних і просторових показників.

Проблеми політико-територіальної організації України
